

Skötselplan för naturreservatet Klefsbergen

SKÖTSELPLAN FÖR KLEFSBERGENS NATURRESERVAT

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2004. Planförfattare har varit Annika Forsslund.

Innehållsförteckning

A. ALLMÄN BESKRIVNING	3
Administrativa data om naturreservatet	3
2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut	4
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden.....	4
3.1 Naturbeskrivning	4
3.2 Historisk och nuvarande markanvändning	4
3.3 Områdets bevarandevärden	5
3.4 Källuppgifter	6
B. PLANDEL	7
1 Syfte med naturreservatet.....	7
2 Disposition och skötsel av mark	7
2.2 Skötselområden	7
1.3 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder.....	8
2.4 Jakt	9
2.5 Utmärkning av reservatets gräns	9
3. Tillsyn.....	9
4. Dokumentation och uppföljning.....	9
4.1. Dokumentation och inventeringar	9
4.2. Uppföljning	9
5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	9
5.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	9

A. ALLMÄN BESKRIVNING

Administrativa data om naturreservatet

Reservatets

benämning: Klefsbergens naturreservat

REG-DOS NR: 1001684

Beslutsdatum: 2006-05-03

Län: Östergötland

Kommun: Kinda

Areal: 12,0 ha
Land: 11,7 ha
Vatten: 0,3 ha
Produktiv skog 9,2 ha

Naturtyper: Västlig taiga 9010 11,8 ha
(Natura 2000 habitat)
Ung aspdunge 0,2 ha

Prioriterade bevarandevärden

Naturtyper

Arter/grupper Lavar, mossor, svampar

Strukturer/funktioner Ostvärd bergsbrant

Övrigt:

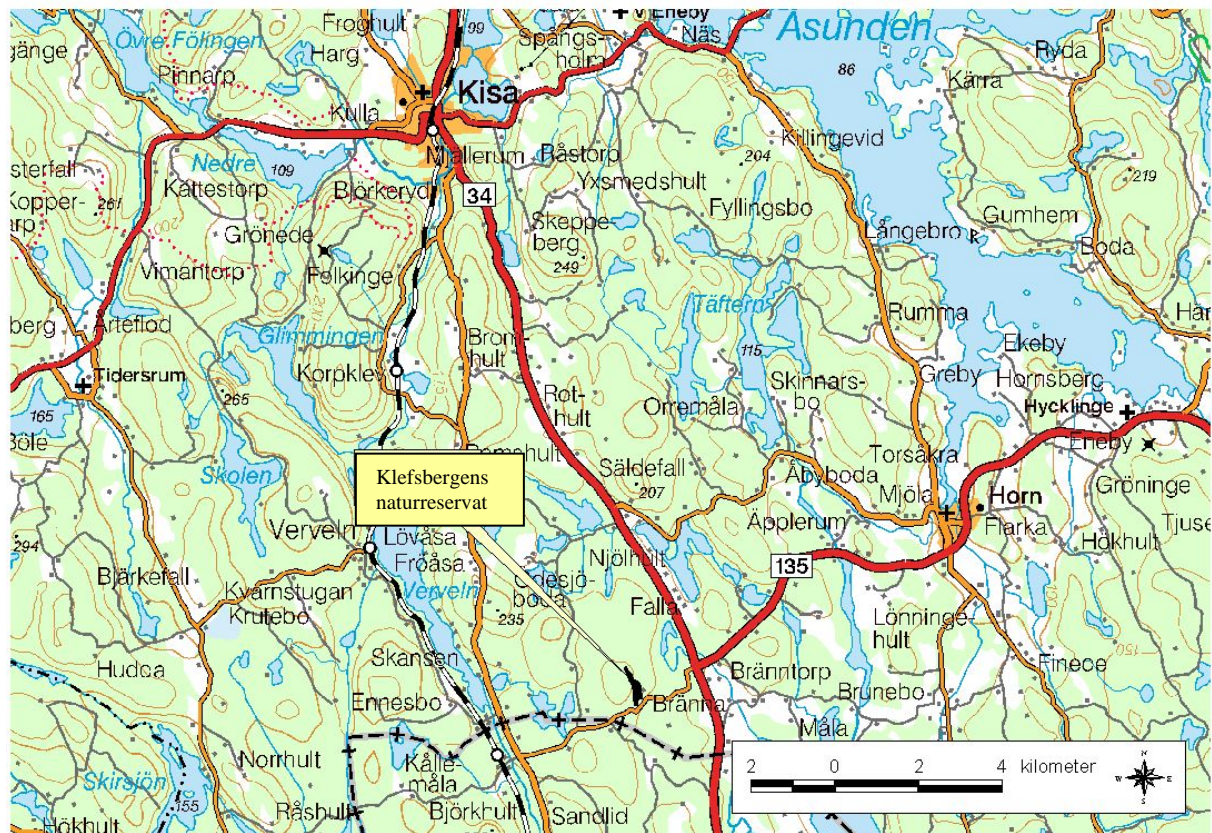
Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen Östergötland

Lägesbeskrivning: Naturreservatet är beläget ca 8,5 km SV om kyrkan i Horn.

Vägbeskrivning: Tag väg 34 söderut från Kisa. Ta av mot väster efter ca 15 km (i höjd med väg 135 mot Horn) och kör ca 2 km. Klefsbergens naturreservat ligger då norr om vägen.

2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

(se beslut om Klefsbergens naturreservat)

Översiktskarta över Klefsbergens naturreservat. GSD-Röda kartan © Lantmäteriet, dnr 106-2004/188

3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

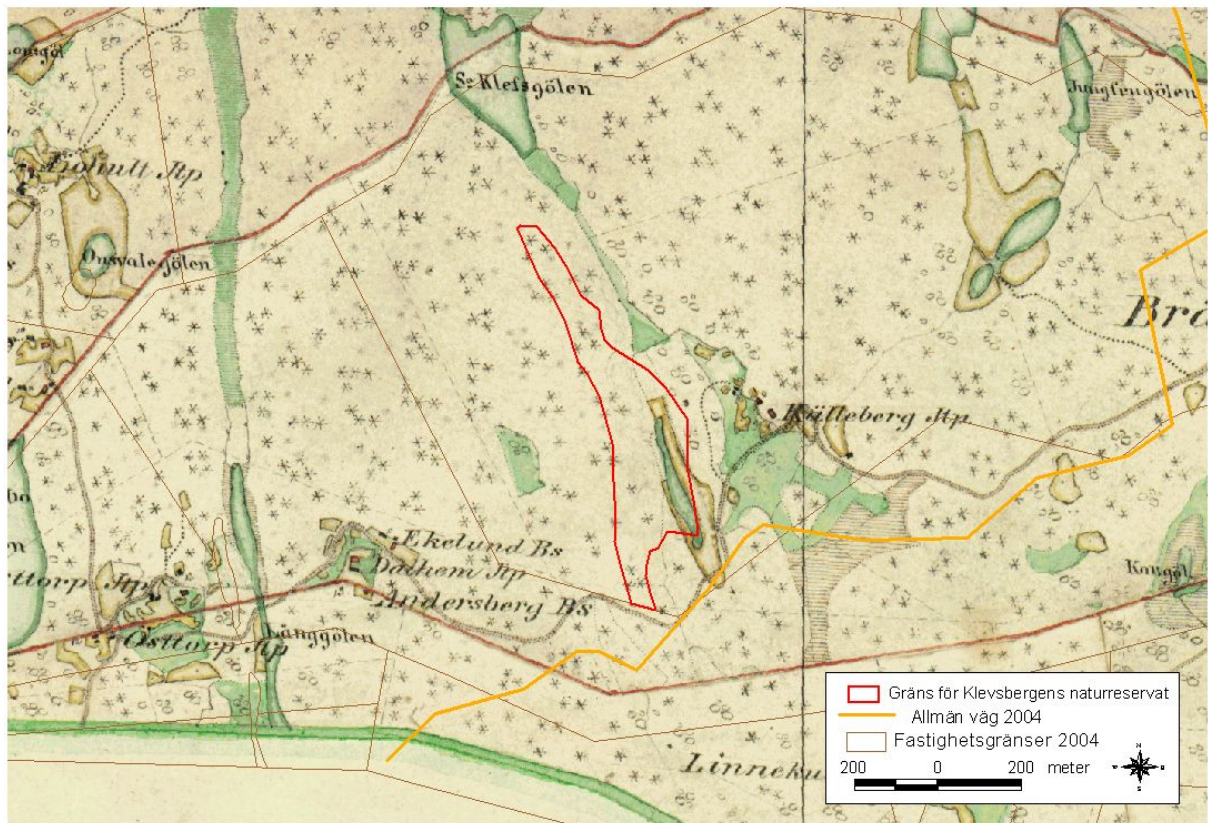
3.1 Naturbeskrivning

Klefsbergens naturreservat ligger i södra delen av Kinda kommun nära gränsen till Småland. Reservatet är ca 11 ha stort och utgörs av en ostvänd rasbrant och en sumpskog. Stora delar av området är utpekade som nyckelbiotoper i skogsvårdsorganisationens nyckelbiotopsinventering. En noggrannare dokumentation av områdets naturvärden utfördes i samband med reservatsutredningen.

3.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Skogen har inte brukats på mycket länge men området har fram till reservatsbildningen ingått i ett småskaligt skogsbruk. På häradskartan från perioden 1868 -1877, se karta sidan 5, är största delen av reservatet markerat som barrskog. Undantaget är området kring Skarngölen som nyttjats för odling, troligen som sidvallsäng.

Klefsbergens naturreservat

Häradskarta från perioden 1868-1877. Häradskartan ligger något förskjutet mot norr och öster jämfört med dagens fastighetskarta. © Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106-2004/188

3.3 Områdets bevarandevärden

A. Biologiska bevarandevärden

Vegetation och kärlväxtflora

Skogen i branten har knappast brukats alls. Här är gott om grova aspar, granar och högre upp finns grova tallar. Enstaka lindar och ekar samt några hasselbuskar finns också i de mullrikare skrevorna. Grov, död ved av olika trädslag förekommer rikligt. Nedanför branten ligger en sumpskog och en liten göl. Sumpskogen har källpåverkade partier där man kan hitta storgröe (NT) och granbräken (RR) bland annat. Öster om gölen övergår skogen allt mer i blåbärsgranskog.

Mossor, lavar och svampar

Områdets kryptogamflora är mycket rik. Den höga och jämna luftfuktigheten i området i kombination med block och klippavsatser samt att skogen inte brukats på länge har skapat mycket goda förutsättningar för epifytfloran. På block växer rikligt med västlig hakmossa och mörk husmossa tillsammans med skuggblåslav, koralllav och norrlandslav. På de gamla lövträden förekommer lunglav (NT), havstulpanlav, stuplav, gytterlav och luddlav bland annat. Några typiska arter knutna till asp är aspfjädermossa, korallblylav och stor aspticka (NT). Små tussar med garnlav förekommer på de gamla granarna. Spritt i området finns även kvistskivlav som växer epifytiskt på blåbärsris. På murkna lågor växer mossorna liten hornfliksmossa (VU), grön sköldmossa och vedtrappmossa (NT) tillsammans med vedsvampar som gränsticka (NT), ullticka och vedfingersvamp. Bland förnasvamparna märks gullmurkling och fagerhätta. Ett fynd av den fuktkrävande arten smal smalskaftslav (VU) ska även nämnas i sammanhanget.

Fauna

Ingen inventering av däggdjursfaunan, fågelfaunan eller ryggradslösa djur har utförts.

B. Geologiska bevarandevärden

Klefsbergens naturreservat ligger i ett sprickdalslandskap rikt på små sjöar, berg och dalar. Berggrunden utgörs av yngre grov prfyrisk granit. Stora block har brutits loss ur berget under inlandsisens färd mot sydost. Rasbranten är storblockig och ett par rasgrottor förekommer. I den höjdbelägna delen av reservatet har moränen svallats, vilket gett en mager jordmån, medan det fina materialet samlats i svackan nedanför berget. I och kling Skarngölen består jordaren av torv. Här är även det rörliga markvattnet påtagligt. I branten har ansamling av förna i skrevor gett upphov till en lokalt mullrik jord. Bergets läge mot öster ger ett svalt och fuktigt klimat vilket gynnar många mossor, svampar och lavar.

C. Kulturhistoriska bevarandevärden

Inom föreslaget område finns inga registrerade fornlämningar enligt Länsstyrelsens fornlämningskartor.

D. Intressen för friluftslivet

Området kan bjuda på en fin naturupplevelse. En grotta kallad Klefsbergsgrottan kan även locka besökare. Området är dock svårtillgängligt på grund av den rikliga blockförekomsten och topografin.

3.4 Källuppgifter

- Skogsvårdsstyrelsen Östra Götaland, 1997. Nyckelbiotopsinventering: nyckelbiotop nr 073i 21.
- Sveriges geologiska undersökningar, 1913. Jordartsgeologiska kartbladet Aa nr 149, Kisa, skala 1:50 000.
- Sveriges geologiska undersökningar, 2000. Berggrundskartan i digital version.

B. PLANDEL

1 Syfte med naturreservatet

Syftet med Klefsbergens naturreservat är att skydda en värdefull naturskog i en ostvänd rasbrant och intilliggande sumpskog. Karakteristiska arter för dessa biotoper i allmänhet och hotade, sällsynta samt hänsynskrävande arter i synnerhet, ska fortleva i gynnsamt tillstånd för att bevara den biologiska mångfalden i regionen. Den döda veden och de gamla träden är jämte inslaget av ädellövträd de viktigaste elementen för arterna knutna till naturskog.

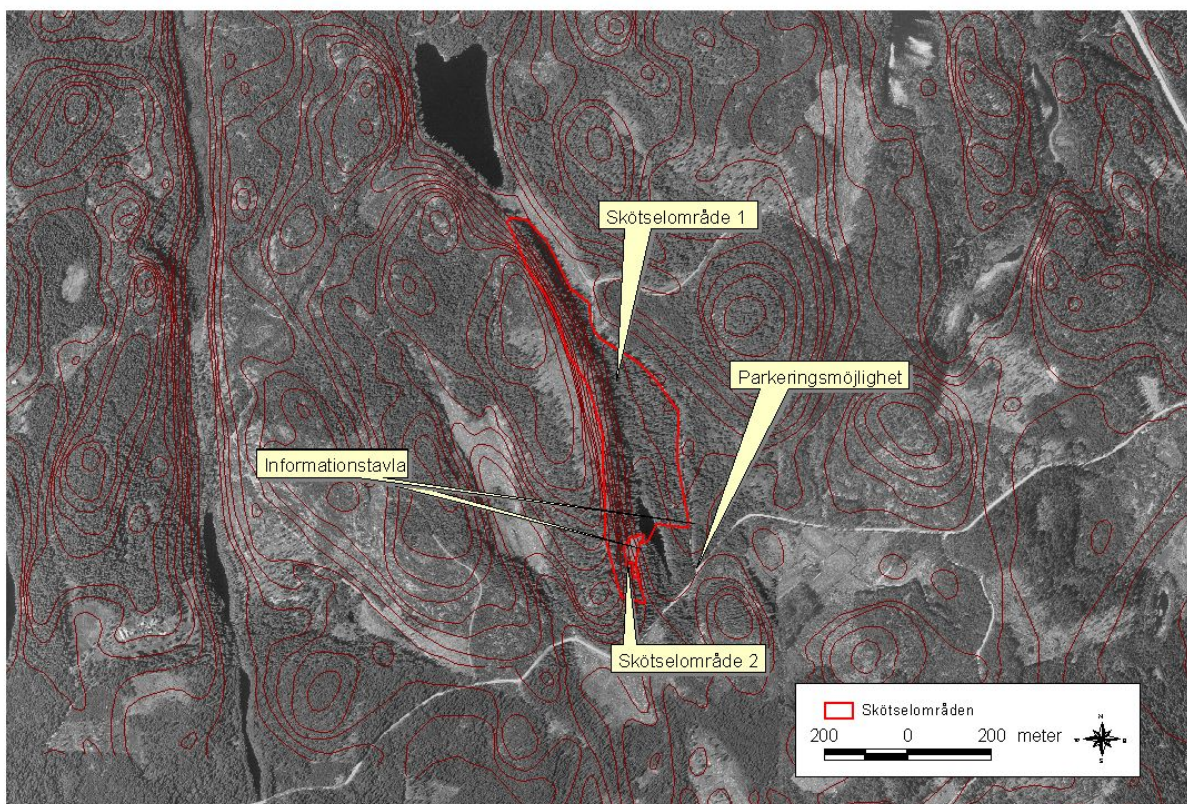
Syftet ska nås genom att reservatet undantas från skogsbruk och i stor utsträckning lämnas för fri utveckling. På sikt kan skötselåtgärder som främjar lövträdsandelen bli aktuella. Därmed säkras så långs som möjligt habitat och substrat för de hotade, sällsynta och hänsynskrävande arterna och därigenom möjligheten för deras fortlevnad.

2 Disposition och skötsel av mark

Se under respektive skötselområde.

2.2 Skötselområden

Området består av två skötselområden; 1) *brant, sumpskog & granskog* som lämnas för fri utveckling 2) *aspdunge* med ett förmodat, måttligt skötselbehov i framtiden. Därefter tillkommer informationsskyltar.

Skötselkarta. Reservatsavgränsning, platser för informationstavlor och plats för parkeringsmöjlighet är markerade på kartan. Ortofotot i bakgrunden är från 1997. GSD-Ortofoto © Lantmäteriet, dnr 106-2004/188

Skötselområde 1, brant, sumpskog & granskog

Areal: 10,9 ha

Beskrivning

Blandskog i brant, gransumpskog och blåbärsgranskog

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns. Naturtyperna; blandskog i brant, gransumpskog och blåbärsgranskog skall bibehålla ett gynnsamt tillstånd.
- Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av ovan nämnda naturmiljö, ska så långt som möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek i trakten.
- Slitage på klippväggar, block och träd vilka är viktiga för epifytfloran, ska vara ringa eller saknas helt.
- Antalet gamla träd ska även i framtiden vara stort.
- Majoriteten av de gamla träden i branten ska ha god ljustillgång och liten konkurrens från andra träd samtidigt ska nyrekryteringen av gammelträd tryggas.
- Mängden död ved ska även i framtiden vara stor och en del av den döda veden ska ha god ljustillgång.

Åtgärder

Fri utveckling

Skötselområde 2, aspdunge

Areal: 0,2 ha

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av en hyggesyta med lövsly samt spridda äldre aspar.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska utveckla naturvärden. Naturtypen; lövskog skall utvecklas mot ett gynnsamt tillstånd.
- Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av ovan nämnda naturmiljö, ska ha möjlighet att etablera sig och fortleva på lång sikt.
- Lövträd ska dominera trädskiktet och asp ska vara en karaktärsart.
- Mängden gamla träd och död ved ska öka.

Åtgärder

I framtiden kan det bli aktuellt lövträdsfrämjande åtgärder.

Informationsstavla och parkering

Två informationsstavlur med beskrivning av naturreservatet på tre språk samt gällande föreskrifter ska tas fram. En skylt ska placeras i anslutning till reservatet vid stigen på västra sidan Skarngölen, och en skylt ska placeras i anslutning till reservatet intill vägen i reservatets sydöstra hörn, se karta sidan 7. Informationsskyltarna ska bytas ut vid behov.

Parkeringsmöjlighet för ett par bilar finns i närheten av reservatet, se karta sidan 7.

1.3 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Prio-ritet
Fri utveckling		Område 1	1
Lövträds främjande åtgärd	Vid behov	Område 2	2
Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd	Var 5-10e år	Hela reservatet	1
Tillsyn av föreskrifter & informationstavlur	Årlig	Hela reservatet	2

2.4 Jakt

Jakt är tillåten inom hela reservatet. Vid jakt får jakthund användas. Älgdragare för fällt vilt får användas med stor försiktighet. Markskador pga körning ska undvikas.

2.5 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

3. Tillsyn

För närvarande bedöms ingen speciell tillsynsman behövas inom reservatet. Tillsyn av reservatet skall ombesörjas av naturvårdsförvaltningens personal.

4. Dokumentation och uppföljning

Skötseln av naturreservatet ska ske på ett sådant sätt att önskat resultat uppnås till lägsta möjliga kostnad. Effekterna av utförda skötselinsatser måste därför alltid följas upp. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för förändringar av skötselmetoder och revidering av skötselplanen.

4.1. Dokumentation och inventeringar

Inga särskilda inventeringar planeras i dagsläget inom reservatet.

4.2. Uppföljning

4.2.1. Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Uppföljningen skall ske enligt fastställda metoder som används inom miljöövervakning nationellt eller regionalt eller i samband med Natura 2000. Lämpliga parametrar för uppföljning i reservatet är hur arealen av naturtyperna, och hur dess ingående strukturer och funktioner, förändras. Målsättningen med uppföljningen är att kunna se om uppställda bevarandemål enligt skötselplanen uppfylls och för att fastställa om gynnsam bevarandestatus för utpekade arter och habitat enligt Natura 2000 erhålls i Naturanätverket.

4.2.2 Uppföljning av effekter av skötselåtgärder

En uppföljning av naturvärdenas utveckling ska ske i de områden där åtgärder genomförs. Genomförandet av skötselplanens åtgärder skall följas upp så att den genomförda skötseln leder till att bevarandemålen uppfylls på sikt.

5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

5.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla i plandelen redovisade åtgärder bekostas av offentliga medel. Även andra finansiärer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel skall i så fall administreras av Länsstyrelsen.